

Čís. 10295.

Nezpůsobilost osoby zbavené plně svéprávnosti k právním jednáním mezi živými trvá, dokud není opatrovnictví zrušeno. Předpisu § 567 obč. zák. nelze tu obdobně použítí.

(Rozh. ze dne 7. listopadu 1930, Rv I 1979/29).

Žaloba kupitele na prodatele o zrušení smlouvy a o náhradu škody byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Nižší soudy zamítly žalobu jen z toho důvodu, že žalovaný nemohl platně uzavřít smlouvu, kterou žalobce tvrdí a jejíhož zrušení jakož i náhrady škody se domáhá, protože žalovaný byl v době, kdy ji podle žalobcova tvrzení uzavřel, plně zbaven svéprávnosti a nebyl zastoupen zákonným zástupcem. Tento skutkový základ není napaden a právní posouzení věci z něho vyvozené jest správné. Podle § 3 zák. o zbavení svéprávnosti rovná se osoba plně zbavená svéprávnosti co do způsobilosti jednati — rozuměti sluší: v právních jednáních mezi živými — dítěti před dokonáním sedmým rokem. Podle § 865 obč. zák. nemůže ten, kdo nemá užívání rozumu, jakož i dítě mladší sedmi let slib učiniti nebo jej přijmouti. Pro platnost takových jednání jest rozhodné, zda opatrovnictví trvá, nikoli zda bylo zavedeno bez důvodu, nebo zda jsou důvody pro jeho zrušení. Nerozhoduje tudíž, zda taková osoba ve skutečnosti má »užívání rozumu«. Nezpůsobilost k právnímu jednání trvá, dokud není opatrovnictví zrušeno (§ 243 obč. zák., sb. n. s. čís. 4551, Ehrenzweig, Privatrecht II. str. 166 a 300, Mayr, Bürgerliches Recht I. str. 105). Předpisu § 567 obč. zák. tu nelze obdobně použítí. Posuzuje-li se sporný případ s tohoto hlediska, nemůže býti pochybnosti o tom, že pro žalovaného nemohl vzniknouti z jednání, které žalobce tvrdí, závazek. Jest proto žaloba i z důvodu správy (§ 932 obč. zák.) i z důvodu zkrácení přes polovici (§ 934 obč. zák.) neodůvodněna. Jiný žalobní důvod nebyl uplatňován.

Čís. 10296.

Dal-li kdo bance příkaz, by poukázala československé koruny na konto u cizozemské banky, příslušný finanční úřad pak zahájil proti příkazci trestní řízení pro přestupek podle § 12 nařízení ze dne 29. února 1924, čís. 46 sb. z. a n. a příkazce zaplatil v upouštěcím řízení dobrovolně pokutu, nemůže se domáhati její náhrady na bance.

(Rozh. ze dne 7. listopadu 1930, Rv I 2010/29).

Žalobkyně prodala vídeňské bance U. určitý počet t. zv. tuzemských korun. Banka U. ve Vídni dala si tento peníz poukázati na vkladní knížku u brněnské filiálky banky A. v Brně, na kterou jí žalobkyně prostřednictvím spořitelny v N. poukázala 1,200.000 Kč. Proti žalobkyni i proti spořitelně v N. bylo zahájeno trestní řízení podle § 12 nařízení ze dne 29. února 1924, čís. 46 sb. z. a n. Na základě upouštěcího řízení podle § 541 tr. zák. důchodkového zaplatila žalobkyně 12.000 Kč. Žalobou, o níž tu jde, domáhala se žalobkyně náhrady těchto 12.000 Kč na bance A. Oba nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: Ze zprávy ministerstva financí ze dne 24. května 1928 plyne, že žalobkyně spolu se spořitelnou v N. zaplatila v upouštěcím řízení, zahájeném podle § 541 tr. zák. důchodkového a § 27 vládního nařízení ze dne 29. února 1924, čís. 46 sb. z. a n. 23.000 Kč k odčinění trestnosti nedovolených poukazů Kč do ciziny. Šlo tu tedy o odčinění trestnosti poukazů, daných žalobkyní a spořitelnou v N., které předcházely činnosti žalované banky v této věci a které byly trestními činy důchodkovými, i kdyby byla banka další činnost odepřela, neboť k trestnosti podle výslovného ustanovení § 26 (7) vládního nařízení ze dne 29. února 1924, čís. 46 sb. z. a n. stačí i pokus přestoupení §§ 14 a 19 téhož nařízení, pro kteréžto činy právě bylo řízení proti žalobkyni vedeno, jak prokázáno bylo výpovědí svědka Bedřicha G-a. Z téže výpovědi jest pak patrné, že trestní řízení podle § 12 cit. nařízení bylo vedeno proti žalobkyni, nikoli jen proti žalované bance, a proto právem první soud pokládá nerozhodným, zda se dopustila banka tohoto činu, čili nic. Žalobkyně sama v odvolacím spisu uznává, že v úmyslu dostati své peníze z tuzemska do Vídně, dala spořitelně v N. příkaz, by jí spořitelna do Vídně poukázala 1,200.000 Kč, používši při tom obratu, že jde o poukaz tuzemských korun. Tato okolnost, na níž žalovaná banka neměla podílu, postačila o sobě k zavedení trestního řízení důchodkového proti žalobkyni, které bylo, jak svrchu uvedeno, také pro onen poukaz zavedeno a trestnost v upouštěcím řízení složením dobrovolné pokuty odčiněna. V tom není příčinné spojitosti s pozdějším jednáním Brněnské filiálky žalované banky a není tu proto podmínek pro požadovanou náhradu škody. Opačný právní názor odvolání jest v rozporu s citovanými zákonnými předpisy.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Žaloba jest založena na tvrzení, že žalovaná proti výslovnému zákazu § 12 vlád. nař. čís. 46/24 připsala částku jí poukázanou k dobru bance U. ve Vídni a že finanční úřady zahájily proto trestní řízení proti žalobkyni, jež bylo skončeno, když zaplatila 12.000 Kč jako pokutu v upouštěcím řízení. Z toho dovozuje žalobkyně, že jí žalovaná ručí za škodu tím způsobenou. Podle § 26 nař. čís. 46/24 stihají přestupky ustanovení tohoto nařízení finanční úřady první stolice a koná se před nimi trestní řízení podle předpisů o trestním řízení správním. Toto řízení bylo

provedeno se žalobkyní. Z toho plyne, že soudy nemohou v tomto případě ani předurčujícím způsobem uvážiti, zda jde při jednání vyličeném v žalobě o přestupek té či oné strany. Bylo-li zahájeno příslušným úřadem finančním trestní řízení pro přestupek nařízení č. 46/24 proti žalobkyni, jež se skončilo pro ni majetkovou újmou, nejde o zavinění žalované, nýbrž o úřední výkon příslušného úřadu správního, jenž v jednání žalobkyně shledal skutkovou povahu přestupku shora vytčeného. Podrobila-li se žalobkyně právnímu názoru a postupu úřadu toho tím, že dobrovolně zaplatila pokutu, nejde ani tu o zavinění žalované, nýbrž o svobodný čin žalobkyně, aniž záleží na tom, že chtěla tím předejiti vyšší pokutě. Soudy nemohou uvážiti, že se ne žalobkyně, nýbrž žalovaná dopustila přestupku a že jest proto povinna nésti sama pokutu zaplacenou žalobkyní. Soudy mohou uvážiti jen, zda žalobkyni vzešel proti žalované zahájením trestního řízení správního a zaplacením pokuty soukromoprávní nárok na náhradu škody, a to jest vyloučeno již podle žaloby samotné, neboť nelze mluvit o zavinění žalované ve smyslu §§ 1294 a násl. obč. zák.

Čís. 10297.

Porušení předpisů § 477 č. 9 c. ř. s. a §§ 91 a 93 bursovního statutu Pražské plodinové bursy není porušením donucovacích předpisů a není proto důvodem k žalobě o bezúčinnost nálezu rozhodčího soudu Pražské plodinové bursy (čl. XXV uv. zák. k c. ř. s.).

(Rozh. ze dne 7. listopadu 1930, Rv I 2033/29.)

Žalující společnost domáhala se na žalované firmě, by byl zrušen jako bezúčinný nálezh rozhodčího soudu Pražské plodinové bursy, ježto se nálezh zabýval jen jednou námitkou vznesenou žalobkyní před rozhodčím soudem, opomenuv zabývati se námitkami ostatními. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. Důvody: V první řadě jest proti vývodům žalované prohlásiti, že se soud nemůže pouštět do věcného zkoumání námitek přednesených žalobkyní za řízení před soudem rozhodčím, již z toho důvodu, že žaloba nedovozuje porušení donucujících předpisů právních z toho, že rozhodnutím o těchto námitkách porušen byl donucující předpis právní, nýbrž domáhá se bezúčinnosti z důvodu, že se nálezh nezabývá a nevyřizuje všechny jeho námitky vznesené před rozhodčím soudem. Soud bude se tedy zabývati jen rozhodnutím otázky, zda tím, že nálezh opomíjí některé námitky žalobkyně, že je ani neuvádí ani neříká, proč se s nimi nezabývá, nálezh porušil donucující předpis právní, čili nic. Žalobkyně správně uvádí, že donucovací předpisy byly zákony stanoveny s ohledem na veřejné blaho a nastává jich účinnost bez ohledu na vůli stran a s vyloučením jich libovůle. Každé jednání porušující takové právní předpisy jest neplatné a právně bezúčinné. Jako takové předpisy uvádí žalobkyně v žalobě §§ 91 a 93 bursovního statutu, později pak ve spojení s nimi i § 477 č. 9 c. ř. s., leč v tom i v onom případě nesprávně, jak bude dovozeno. Pokud se týče §§ 91 a 93 bursovního statutu, vidno již ze samotného